

3. Сучасні проблеми і стратегічні напрямки розвитку
фінансів, обліку та аудиту в контексті
динамічних євроінтеграційних процесів.

Черкасова О.С., студентка

Запорізький національний технічний університет, Запоріжжя

Науковий керівник – к.е.н., доц. Шарова С. В.

**АНАЛІЗ СТАНУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В
УКРАЇНІ ЗА 2012-2016 РР.**

В сучасних реаліях українського бізнес-простору підприємства малого та середнього типів знаходяться у скрутному становищі. Відсутність економічної, політичної та соціальної стабільності в країні, монополізація ринків промисловими гігантами, корумпованість та ускладнення організаційно-економічних механізмів призводять до регресії та стагнації в економіці.

В Україні можна виділити такі проблеми малого та середнього підприємництва: 1. недосконалість нормативно-правової бази та відсутність її адаптації до сучасного економіко-соціального становища; 2. бюрократизація процесу створення підприємницької ланки; 3. адміністративні бар'єри розвитку; 4. недостатня державна підтримка як фінансово-кредитна, так і майнова.

Фізична особа-підприємець – зареєстрована в установленому порядку фізична особа з метою здійснення підприємницької діяльності, яка реалізує свою здатність до праці шляхом самостійної, на власний ризик діяльності з метою отримання прибутку [1].

За 2017 рік в Україні було відкрито 242 013 ФОП. У зв'язку з тим, що Президент підписав указ про оподаткування ФОП, за перші кілька місяців 2017 року було закрито понад 300 тисяч ФОП, а відкрилось тільки 50 тисяч. В квітні 2017 року цей процес припинився. [2]

Аналіз зміни кількості ФОП за 2012-2016рр. нагально демонструє, що динаміка чисельності ФОП має позитивний характер: у 2012 році кількість

ФОП складала 22,3% до загальної кількості ФОП, у 2013 р. – 23,3 %, у 2014 р. – 27,7%, у 2015 р. – 27,5%, у 2016 р. – 28,1 %. Отже, чисельність ФОП у 2016 р. порівняно з 2012 р. зросла на 5,8 %. Певною мірою, цей показник не тільки відображає певне підвищення активності в підприємницькій діяльності, але й відносне покращення економічного середовища для підприємців.

Найбільш популярні види бізнесу для ФОП станом на 2017 р. – роздрібна торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами (625722), складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту(131684), оптова торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами (108044), комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність (101251), надання інших індивідуальних послуг (73138) [2].

Малі та середні підприємства – це суб'єкти господарювання будь-якої організаційно- правової форми та форми власності, які не перевищують визначені показники [1].

Динаміка зміни кількості малого підприємництва в Україні має негативну тенденцію: у 2012 році кількість малих підприємств складала 344048 одиниць, у 2013 р. – 373809 од., у 2014 р. – 324598 од., у 2015 р. – 327814 од., у 2016 р. – 291154 од.. Також негативну тенденцію має динаміка середнього підприємництва: у 2012 році кількість середніх підприємств складала 20189 одиниць, у 2013 р. – 18859 од., у 2014 р. – 15906 од., у 2015 р. – 15203 од., у 2016 р. – 14832 од..

Отже, кількість середніх підприємств у 2016 р. порівняно з 2012 р. скоротилась на 5357 одиниць, або на 26,53%. Також зазнали скорочення мали підприємства – у 2016 р. порівняно з 2012 р. скоротилась на 52894 одиниці, або на 15,37%. Отримані дані свідчать про актуальність проблем в підприємницькому секторі та необхідність їх негайного вирішення. Адже динаміка банкрутства та закриття МСП ставить під загрозу існування та розвитку малого та середнього підприємництва в Україні.

Найбільш популярними видами бізнесу для МСП станом на 2017 р. є: 1. оптова торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами

(163035); 2. діяльність громадських організацій (110508); 3. сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг (68642); 4. обслуговування будинків і територій (50057); 5. операції з нерухомим майном (49162) [2]. Динаміка кількості зайнятих працівників на МСП має негативну тенденцію: у 2016 р. порівняно з 2012 р. чисельність зайнятих працівників на середніх підприємствах скоротилась на 575,6 тисяч, або на 18,31%; на малих підприємствах скорочення відбулося на 441,7 тисяч, або на 21,53%. Отримані дані свідчать про збільшення та загострення соціальних проблем: безробіття, збіднілість, проблема робочої міграції, відтік кваліфікованих спеціалістів тощо. Також слід зазначити податковий тиск на підприємців. 27 грудня 2016р. президент підписав зміни щодо роботи фізичних осіб-підприємців.³ 1 січня 2017 р. ФОПи мають сплачувати єдиний соціальний внесок — 704 гривні на місяць, навіть якщо не мають прибутку.³ Моменту підписання закону свою роботу припинило більше 253 тисяч приватних підприємців.¹⁴⁶ 680 українських компаній мають податковий борг, це близько 14% від загальної кількості. Київська область — лідер по несплаті податків, на другому місці — Донецька і Дніпропетровська[2].

Таким чином, стан малого та середнього підприємництва в умовах економічної кризи знаходиться на межі вимирання. Існуючі механізми регулювання та підтримки бізнесу вичерпали свою актуальність. Тож необхідно реформувати даний сектор економіки для розвитку ринкової економіки держави та налагодження ряду економіко-соціальних проблем.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» № 4618-4 від 22.03.2012 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://opendatabot.com>
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>